

Roman Nowoszewski

ŚCIEŻKA HISTORYCZNA PO BŁONIU

Przewodnik

914-6 Koutelny

Roman Nowoszewski

ŚCIEŻKA HISTORYCZNA PO BŁONIU

Przewodnik

Błonie 2010

914.381.13 NOW

Ścieżka historyczna po Błoniu
powstała z inicjatywy

Aldony Cyranowicz

i stanowi efekt współpracy

Stowarzyszenia O Uśmiech Ucznia przy Szkole Podstawowej nr 2
im. Janusza Korczaka w Błoniu

oraz

Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Błońskiej

Stowarzyszenie
"O Uśmiech Ucznia"

Fotografie:

Piotr Bielawski, Dariusz Lewiński
oraz archiwum Urzędu Miasta (zdjęcia Dariusza Bógdały,
Pawła Fabiszewskiego) i Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Błońskiej

Opracowanie graficzne przewodnika:

Piotr Bielawski - Agencja Regraf

Tekst: Copyright by Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Błońskiej,
Błonie 2010

Zdjęcia: Copyright by Dariusz Lewiński, Piotr Bielawski
archiwum Urzędu Miasta i Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Błońskiej,
Błonie-Warszawa 2010

Plan: Copyright by Piotr Bielawski, Warszawa 2010

Kart. 13124

ISBN 978-83-61042-59-8

Wydawca

Agencja Regraf Piotr Bielawski
dla

Stowarzyszenia O Uśmiech Ucznia przy Szkole Podstawowej nr 2
im. Janusza Korczaka w Błoniu

oraz

Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Błońskiej

Nakład 1000 egz.

Wydrukowano w grudniu 2010 r. w drukarni Akcydens

Ścieżka historyczna

Błonie to jedna z najstarszych miejscowości Mazowsza. W herbie miasta widnieje złota rohatyna (trójząb) na niebieskim polu, broń używana zarówno w trakcie polowań, jak i walki. Pobliska Puszcza Kampinoska przez długie lata była miejscem królewskich i książęcych polowań, co może tłumaczyć pochodzenie herbu.

Zaczątkiem miasta był gród książęcy z XI-XIII wieku należący do kasztelanii rokitnickiej. W roku 1380 książę mazowiecki Janusz I nadał osadzie prawa miejskie chełmińskie. Co prawda w roku 2010 obchodziliśmy 630-lecie miasta, lecz prawdopodobnie początek miejskości Błonia należałoby przesunąć o kilkanaście lat wcześniej.

W końcu XIV wieku miasto zostało stolicą powiatu błońskiego. W wieku XV przyszło tu na świat dwóch sławnych mężów, teolog Mikołaj z Błonia oraz Maciej z Błonia, lekarz nadworny królów Aleksandra Jagiellończyka i Zygmunta I Starego. Historia nie oszczędzała Błonia i ziemi błońskiej, niszczyły je wojny i grabieże, pożary i okupacja, jednak mimo to miasto trwało, rozwijało się i piękniało.

Dziś gmina Błonie liczy ponad 20 tysięcy mieszkańców, a w jej skład wchodzi miasto oraz 32 sołectwa. Z chlubnej przeszłości nie dotrwało do naszych czasów zbyt wiele zabytków, tym bardziej należy cenić istniejące. I poznawać je, na przykład wędrując wytyczoną w październiku 2010 roku ścieżką historyczną, która prowadzi przez dziesięć zabytkowych obiektów, przedstawionych na pierwszej tablicy znajdującej się na Rynku.

Ścieżka powstała w wyniku realizacji przez Stowarzyszenie „O Uśmiech Ucznia” projektu „Kocham Cię, Błonie...” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VII „Promocja Integracji Społecznej”, Działanie 7.3 „Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji”. Powstanie ścieżki zawdzięczamy także wsparciu finansowemu gminy Błonie.

1 Rynek

Rynek zachował XIV-wieczny układ dawnych ulic odchodzących od niego pod kątem prostym, po dwie z każdego rogu, jedynie ulicę Nową wytyczono współcześnie. Do roku 1948 Rynek pełnił swą pierwotną rolę targowiska miejskiego, co widać na dawnych fotografiach. Na Rynku i przy sąsiednich ulicach dominują kamieniczki z końca XIX i początku XX wieku, ale narożny dom nr 1 (fotografia na stronie poprzedniej i poniżej), najstarszy dziś w mieście budynek mieszkalny, datuje się na wiek XVII-XVIII, dom nr 3 wzniesiono w roku 1906, zaś dom nr 16 - w końcu XIX wieku.

Dom nr 12 zachował wejście z naroża, kiedyś charakterystyczne także dla innych budynków stojących na rogach Rynku i niektórych ulic (do dziś dochowane np. w dwóch przeciwnych budynkach przy ul. Warszawskiej nr 14 i nr 17, róg ul. 3 Maja i ul. Narutowicza). Pompą ręczną czerpano ze studni na Rynku wodę pitną jeszcze w wieku XX.

Na Rynku historia sąsiaduje ze współczesnością. Pomnik Hymnu Narodowego w formie głazu z tablicą odsłonięto w roku 1997, uzupełniając trzy lata później nową tablicą informującą o złożeniu tu ziemi z miejsc pamięci narodowej. Tablicę ku czci papieża Jana Pawła II umieszczono w roku 2000, a w siedem lat później zasadzono dąb im. Jana Pawła II.

Po modernizacji przeprowadzonej w latach 2005-2009 zmienił się wygląd i charakter Rynku. Nie brakuje ławek, na których można usiąść, porozmawiać, odpocząć, popatrzeć... A jest na co. W centralnym punkcie Rynku wzniesiono w roku 2008 fontannę z białego marmuru, który podarowała naszemu miastu zaprzyjaźniona gmina włoska Coreno Ausonio. Fontanna jest czynna od wiosny do jesieni, a ponadto kilka razy dziennie można oglądać barwne widowisko woda-muzyka-światło, efektowne zwłaszcza o zmroku.

Warto też wyjść z Rynku, by nieopodal, przy ulicy Sienkiewicza 4 obejrzeć dom z czerwonej cegły, w którym na piętrze mieścił się pierwszy w mieście Ośrodek Leczniczy otwarty w roku 1922.

W XVII wieku stał pośrodku Rynku drewniany ratusz, który spłonął w roku 1727. Nowy Ratusz, murowany, wzniesiony w obecnym miejscu w latach 1842-1843, prawdopodobnie według projektu Henryka Marconiego, spłonął w roku 1914, na początku I wojny światowej. Odbudowany i później parokrotnie restaurowany, do dziś jest siedzibą władz miejskich.

Klasycyistyczny, piętrowy budynek wzniesiono na planie zbliżonym do kwadratu. Naroża zdobi boniowanie (geometryczny rowek wyżłobiony w tynku). Pomieszczenia rozplanowano w układzie trzytraktowym. W części parterowej uwagę zwracają masywne sklepienia kolebkowe, na piętrze stropy. Front zdobi portyk o czterech kolumnach w stylu toskańskim (gładkie trzony kolumn), za każdą z nich na ścianie pilaster (filar przyścienny), pełniący funkcję dekoracyjną i wspierający taras. Budynek pięciosiowy, w prawej skrajnej osi wejście główne, drugie znajduje się w ścianie południowej. Dach czterospadowy, kryty dachówkami, wieńczy czworoboczna murowana wieżyczka rozświetlona w każdej ze ścian otworem okiennym i ozdobiona gzymsem konsolowym. Płaski taras na dachu wieżyczki okala metalowa barierka.

W czterech okrągłych wnękach umieszczono tarcze zegara, którego mechanizm i elektroniczne urządzenie grające wykonali około roku 1985 pracownicy zakładów „Mera-Błonie”. W każdej z czterech połaci dachowych znajduje się lukarna z dwuspadowym

daszkiem. W ścianie budynku po lewej umieszczono kamienną tablicę z wrytym popiersiem władcy i napisem: „1683-1933 KRÓLOWI / JANOWI III / MIASTO BŁONIE / W ROCZNICĘ / 250-LECIA”. Od strony północnej i południowej znajdują się bramy przejazdowe, w każdej trójkątny szczyt wsparty na dwóch płaskich pilastrach tokańskich.

3 Poniatówka

Dworek z przełomu XVIII/XIX wieku. Pierwotnie, otoczony parkiem dworskim, stanowił część dużego majątku ziemskiego o nazwie Starostwo. Należał do księcia Józefa Poniatowskiego, przez krótki czas starosty błońskiego, a później jego kolejnymi właścicielami byli Stanisława z Górskich Potocka, rodziny Zyberk-Platerów i Walcowskich oraz Adam Olszewski, ostatni właściciel majątku, który rozparcelowano po II wojnie światowej. Po roku 1945 w Poniatówce umieszczono gimnazjum i liceum ogólnokształcące, a po przeniesieniu się szkół do własnego budynku, zbudowanego w sąsiedztwie dworku, mieszkali w niej nauczyciele.

Nieremontowany i opuszczony, dworek popadł w ruinę, jednak z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Błońskiej został wpisany do rejestru zabytków i po długich staraniach zrekonstruowany (1986-1988) z funduszy miejskich, z przeznaczeniem na Ośrodek Kultury oraz siedzibę Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Błońskiej i Związku Światowego Żołnierzy AK. Przez ponad dwadzieścia lat tętnił życiem kulturalnym, licznie odwiedzany przez młodzież i dorosłych. W roku 2010 Ośrodek Kultury przeniósł się do nowego gmachu wybudowanego w sąsiedztwie Poniatówki, w której pozostało Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Błońskiej, a w niedalekiej przyszłości znajdzie swą siedzibę również Muzeum Ziemi Błońskiej.

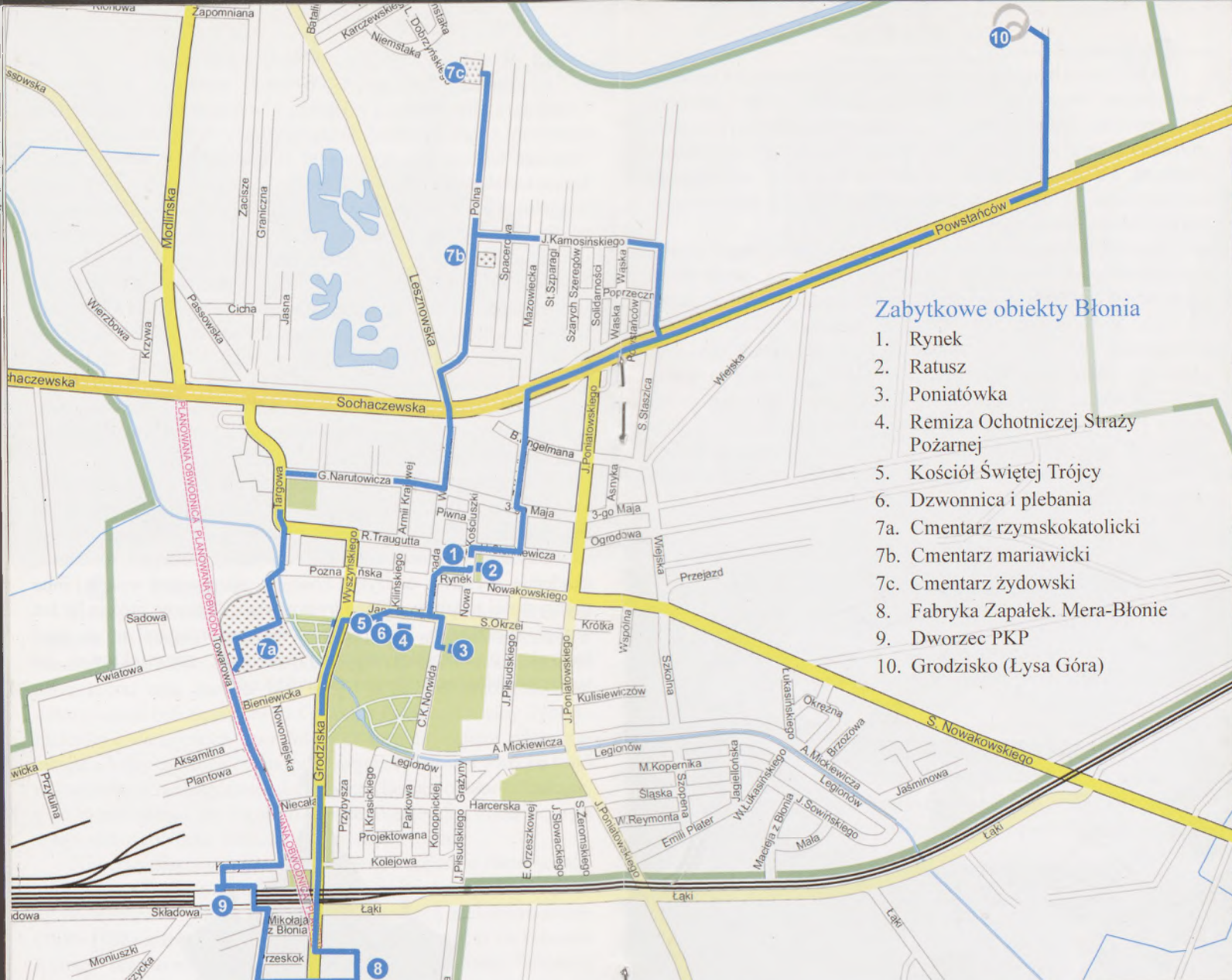

4 Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej

6 sierpnia 1905 grupa obywateli powołała do istnienia Ochotniczą Straż Pożarną w Błoniu, a w marcu 1912 roku powstał społeczny komitet budowy siedziby Straży. Wspólnie zdobywano fundusze na budowę, organizując loterie fantowe, bale, festyny, koncertowała orkiestra strażacka. W lipcu 1913 położono kamień węgielny, a już w rok później, 27 czerwca 1914 oddano budynek do użytku. W tym samym roku, po wybuchu I wojny światowej wojska okupacyjne zajęły nowy gmach, przeznaczając go na koszary. Budynek uległ zniszczeniu, a przywrócenie go do użytku kosztowało wiele wysiłku. Z kolei w czasie wojny polsko-rosyjskiej 1919-1921 w budynku urządzono szpital wojskowy. Podobny szpital mieścił się tu we wrześniu 1939. Wcześniej, w roku 1937, na tle remizy nakręcono kadry filmu „Książątko”, w którym statystowali błońscy strażacy. Przejściowo w remizie mieściło się też kino Venus oraz powszechna szkoła siedmioklasowa, którą z sentymentem wspominają najstarsi mieszkańcy miasta.

Błońska remiza, nazywana również strażnicą, będąc przez te wszystkie lata siedzibą Straży, służyła i służy jak najlepiej także innym: odbywają się tu zebrania członków wielu organizacji czy stowarzyszeń, do niedawna sesje miejskie, uroczyste spotkania, akademie, wystawy, odczyty i koncerty, ale również wesela i inne uroczystości rodzinne - długo by wyliczać. Zapewne próżno by też szukać mieszkańca, który chociaż raz nie przestąpił progu tego budynku o charakterystycznej sylwetce; zaprojektował go społecznie błonianin inżynier architekt Kuder.

5 Kościół Świętej Trójcy

Jeden z dwóch najstarszych zabytków architektury sakralnej na środkowym Mazowszu, wiekiem ustępuje tylko świątyni w Czerwińsku. Poświęcony w 1257, a wzniesiony i wyposażony prawdopodobnie w roku 1288 przez księcia mazowieckiego Konrada II, który osadził w nim kanoników regularnych z Czerwińska; w zakrystii świątyni wisi anonimowy imaginacyjny portret księcia, datowany na XVII wiek.

Budowla trójnawowa, wczesnogotycka, z elementami późnogotyckimi, zbarokizowana w czasie jednej z przebudów, otynkowana z zewnątrz w roku 1930, wewnątrz pomalowane na olejno w roku 1947, wtedy też przykryto tynkiem resztki dawnej polichromii. W szczycie zachodniej elewacji, nad wejściem głównym, obraz Matki Bożej Różańcowej namalowany na blasze w XVIII wieku. W prezbiterium i w starej zakrystii jedyne w tej części Polski sklepienie kryształowe, wykonane w XVI wieku. Ołtarz główny późnorenesansowy, wykonany prawdopodobnie w drugiej ćwierci wieku XVII, pomalowany na kolor czarny w latach powstania styczniowego, na znak żałoby narodowej.

W nawie głównej dwa barokowe ołtarze boczne i barokowa ambona z XVIII wieku. Kaplice: Matki Bożej, św. Antoniego Padewskiego, Ukrzyżowania Pańskiego. W ciągach naw bocznych od zachodu widoczne przyziemia planowanych, lecz niewybudowanych wież. Chrzcielnica o charakterze barokowym kupiona w roku 1930. Na chórze prospekt organowy z XVII wieku. Na ścianach zewnętrznych historyczne epitafia oraz współczesna tablica upamiętniająca przejazd przez Błonie papieża Jana Pawła II.

6 Dzwonnica i plebania

Wolnostojąca barokowa dzwonnica z połowy wieku XVIII wznosi się z północno-wschodniej strony kościoła. W roku 1940 Niemcy zrabowali trzy dzwony, ocalała tylko, ukryta wcześniej, sygnaturka. W grudniu 1942 członkowie AK znaleźli obok torów kolejowych niedaleko Błonia dwa inne dzwony wyrzucone z pociągu w ramach akcji sabotażowej. W ukryciu dotrwały do końca wojny, po czym, przekazane błońskiej parafii, zawisły w dzwonnicy.

Od wschodu graniczy z kościołem plebania zbudowana w roku 1898 przez proboszcza księdza Rogowskiego.

7 Cmentarze

Na zachód od kościoła rozciąga się założony w roku 1760 cmentarz rzymskokatolicki [7a](#). Wiedzie do niego szeroka murowana brama, zwieńczona figurą Jezusa dźwigającego krzyż, za którą zaczyna się uliczka, zwana dawniej Drogą ku Wieczności. Na cmentarzu znajdują się liczne zabytkowe nagrobki, 53 z nich, z lat 1834 do początku lat trzydziestych XX wieku, podlegają ochronie. W jednej z kwater znajdują się groby protestantów.

Na zachód od bramy głównej znajduje się mogiła zbiorowa żołnierzy i osób cywilnych poległych we wrześniu 1939 i w styczniu 1945. Złożono tu również ziemię przywiezioną z mogił pomordowanych w Katyniu. Nieopodal mogiła zbiorowa ofiar barbarzyństwa hitlerowskiego w roku 1939. Ewidencja pochowanych żołnierzy znajduje się w Urzędzie Miasta.

Obok wznosi się kaplica cmentarna zbudowana po roku 1980, za probostwa ks. Zdzisława Kniołka, w miejscu poprzedniej. W roku 2009 główne aleje cmentarne wyłożono kostką.

W obrębie miasta znajdują się jeszcze dwa cmentarze, obydwa przy ul. Polnej. Cmentarz licznych w mieście i okolicy wyznawców Kościoła Starokatolickiego Mariawitów **7b** został założony w roku 1901, przeważają na nim grobowce z piaskowca i cementu. Cmentarz sąsiaduje z kościołem Trójcy Przenajświętszej, konsekrowanym 15 sierpnia 1971. Tę nową świątynię wzniesiono na miejscu dawnego drewnianego kościoła.

Przy końcu ul. Polnej znajduje się cmentarz żydowski (kir-
kut) **7c**. Został założony w XIX wieku (być może w 1855), a roz-
ciągał się na obszarze pół hektara. Dziś pozostały po nim tylko
nieliczne macewy. W mieście znajdowała się synagoga, wzniesiona
w roku 1912, nieczynna od czasu II wojny światowej, rozebrana
w roku 1952.

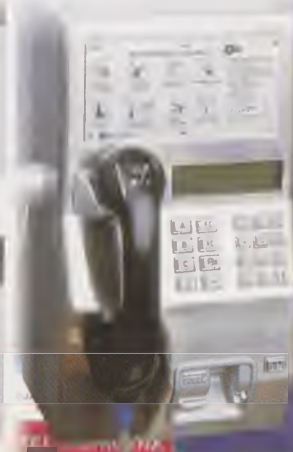
8 Fabryka Zapalek, Zakłady Mechaniczno-Precyzyjne „Mera - Błonie”

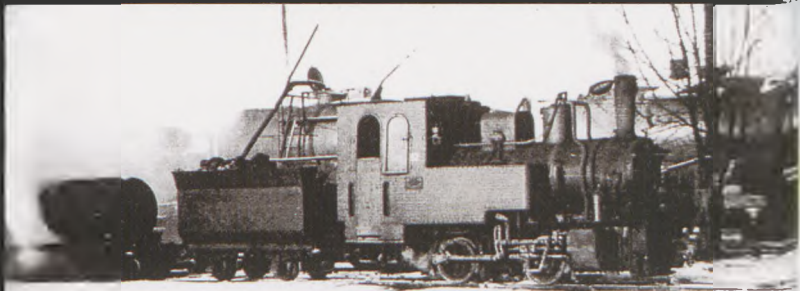
W roku 1912 uruchomiono w Błoniu Fabrykę Zapalek, największy spośród pięciu podobnych zakładów istniejących w Polsce przed II wojną światową. Zatrudniała ok. 300 pracowników, była największym przedsiębiorstwem w mieście i okolicy.

Fabrykę zlikwidowano w roku 1952, tworząc w tym miejscu Zakłady Mechaniki Precyzyjnej, produkujące wyroby przeznaczone dla wojska, a od roku 1959 zegarki naręczne na licencji radzieckiej, które tak jak wcześniej zapalki, rozślawiały Błonie. Produkcję zegarków zlikwidowano niemal z dnia na dzień, a od roku 1970 zaczęto tu wytwarzać urządzenia peryferyjne do maszyn cyfrowych: czytniki taśmy oraz drukarki wierszowe i mozaikowe. To wyroby najważniejsze, ale w ZMP produkowano też przystawki balansowe, szybkościomierze, tarcze telefoniczne, terminale konwersacyjne i inne wyroby precyzyjne. W roku 2003 zakład postawiono w stan upadłości.

Hale produkcyjne i inne budynki Fabryki Zapalek modernizowano, przebudowywano lub burzono, dostosowując do późniejszych potrzeb lub wznosząc nowe budynki produkcyjne i biurowe. Tuż przy ul. Grodziskiej 15 wznosi się dawny biurowiec, służący dziś innym użytkownikom, za nim hala najpierw montażu zegarków, a później także innych wyrobów precyzyjnych. W głębi pozostałe budynki fabryczne (nie ma do nich swobodnego dostępu).

Nieco dalej, przy ul. Grodziskiej okazały dworek, kiedyś willa dyrektora Fabryki Zapalek.

9

Dworzec PKP

W roku 1903 Błonie połączyła ze światem linia kolejowa Warszawa - Kalisz, stanowiąca ważny odcinek wielkiego międzynarodowego przedsięwzięcia, jakim była kolej warszawsko-wiedeńska. W Błoniu powstała rozbudowana bocznica kolejowa, wzniesiono również dworzec, typowy, taki sam, jak w Sochaczewie, gdzie dotrwał w niemal niezmiennym kształcie do dziś: długi, niewyszukany architektonicznie parterowy budynek z czerwonej cegły. Tak też wyglądał dworzec w Błoniu, wysadzony w powietrze 17 stycznia 1945 przez uciekających Niemców.

W roku 1952 linia kolejowa Warszawa - Błonie została zelektryfikowana, zaś dworzec odbudowano w innym kształcie, lecz również według typowego projektu: do głównego budynku, umieszczonego centralnie, przylegają od wschodu i zachodu pawilony, scalone łącznikami w jedną całość z budynkiem centralnym.

Z błońskiej bocznicy brała swój początek wąskotorowa kolejka przewozowa biegnąca do cukrowni Michałów koło Leszna. Była czynna tylko w sezonie, wożono nią buraki. Zbudowano ją w roku 1922, funkcjonowała do roku 1971, kiedy to rozebrano urządzenia stacyjne i tory.

10

Grodzisko (Łysa Góra)

Błonie należy do najstarszych osad na Mazowszu, w swych początkach było związane z kasztelanią w Rokitnie. Wjeżdżający dziś do Błonia od strony Warszawy dawnym traktem poznańskim mijają pozostałości XI-XIII-wiecznego grodziska, dawnej siedziby książąt mazowieckich. Niewykluczone, że to właśnie tu Konrad I podjął decyzję o sprowadzeniu na ziemie polskie Krzyżaków i że tu, pod okiem Konrada i jego żony księżniczki Agafii wzrastało dwoje spośród dziesięciorga ich dzieci, książęta Bolesław I oraz Kazimierz I.

To właśnie w Błoniu w roku 1524 Katarzyna Radziejowska, goszcząc ostatnich dwóch Piastowiczów, książąt Stanisława i Janusza, miała im podać zatrute jadło, powodując śmierć 24-letniego Stanisława. Jego młodszy brat zmarł w marcu 1526 w równie dziwnych okolicznościach, a we wrześniu tegoż roku sejm mazowiecki złożył przysięgę na wierność królowi polskiemu Zygmuntovi Staremu, potwierdzając inkorporację Mazowsza, w tym Błonia, do Korony. W ostatnich dniach grudnia 1529 król Zygmunt Stary utworzył województwo warszawskie składające się z dziesięciu ziem, w tym warszawskiej, którą z kolei tworzyły trzy powiaty, warszawski, błoński i tarczyński.

Przed laty grodzisko zostało przebadane przez archeologów, którzy znaleźli tu wiele przedmiotów z gliny, rogów jelenich, brązu i żelaza, takich jak siekierki, groty, talerze, ostrogi; przeważają wśród nich militaria, co potwierdza, iż stacjonowała tu liczna drużyna zbrojna.

Ważniejsze fakty z historii miasta

XI-XIII w. - osiedle i gród Błonie związane z kasztelanią w Rokitnie; błońskie grodzisko jest siedzibą książąt mazowieckich.

1257 - najstarsza pisana wzmianka o kościele Świętej Trójcy.

12 lipca 1380 - Błonie otrzymało prawa miejskie chełmińskie; z końcem XIV w. zostało stolicą powiatu; od końca XV w. było siedzibą starostwa niegrodowego.

XV w. - przyszli tu na świat teolog Mikołaj z Błonia oraz lekarz Maciej z Błonia.

XVI w. - okres rozwoju, rozkwit handlu i rzemiosła (produkcja piwa i wyrób butów); miasto liczyło 184 domy i ok. 500 mieszkańców.

XVII/XVIII w. - upadek miasta wskutek zniszczeń wojennych.

1727 - spłonął drewniany ratusz znajdujący się pośrodku Rynku.

1765 - król Stanisław August potwierdził przywileje i ustanowił władze miejskie obierane przez mieszczan.

1769 - w mieście otwarto aptekę.

koniec XVIII w. - Błonie należało do ks. Józefa Poniatowskiego.

10 lipca 1794 - powstanie kościuszkowskie, Polacy pod dowództwem gen. S. Mokronowskiego odnieśli pod Błoniem zwycięstwo nad Prusakami.

1795 - miasto zajęte przez Prusaków.

1807-1815 - Błonie znalazło się najpierw w Księstwie Warszawskim, a następnie w Królestwie Polskim; na początku wieku miasto liczyło 789 mieszkańców. W 1820 roku 877 obywateli mieszkało w ośmiu murowanych i 71 drewnianych domach.

1842 - zaczęto budowę murowanego ratusza.

1867 - utworzono powiat błoński istniejący do 1952 r.

1903 - przez miasto przeprowadzono kolej warszawsko-kaliską.

1905 - powołano Ochotniczą Straż Pożarną.

1910 - Błonie liczyło 4885 mieszkańców.

1912 - powstała Fabryka Zapalek.

1914 - oddano do użytku remizę Ochotniczej Straży Pożarnej.

1914 - I wojna światowa, miasto na linii frontu; spłonął Ratusz z całym archiwum miejskim; epidemia cholery zdziesiątkowała ludność.

1919 - miasto liczyło 5200 mieszkańców.

1923 - odbudowano Ratusz.

1936 - Błonie liczyło 8303 mieszkańców: 75% Polaków, 24,7% Żydów, 0,3% Niemców i Rosjan.

11 września 1939 - zacięte walki 2 Dywizji Piechoty z wojskami niemieckimi; na terenie fabryki zapalek utworzono obóz przejściowy dla jeńców polskich, później obóz pracy i getto dla Żydów. W latach II wojny światowej zginęło ok. 2500 mieszkańców, w większości Żydów. Po wojnie miasto liczyło 6200 obywateli.

1952 - elektryfikacja kolei Warszawa Błonie.

1953 - uruchomiono Zakłady Mechaniczno-Precyzyjne (później: Mera-Błonie), produkujące m.in. zegarki, tarcze telefoniczne, czytelniki taśmy, drukarki, kasy i drukarki fiskalne.

2005 - rozpoczęto modernizację Rynku, na którym w czerwcu 2008 otwarto fontannę.

31 grudnia 2008 - Błonie liczyło 20.004 mieszkańców.

styczeń 2009 - rozpoczęto budowę Błońskiego Centrum Kultury, które oddano do użytku 10 września 2010.

2010 - uroczyste obchody 630-lecia nadania Błoniowi praw miejskich.

W stronę przeszłości

Przeszliśmy ścieżką historyczną, oglądając najdawniejsze i najciekawsze zabytki Błonia, przypominając wybrane fakty, zdarzenia z przeszłości. O niektórych z tych zabytków można by napisać o wiele więcej, jednak wykraczałoby to poza charakter „ścieżki”, która nie będąc przecież szeroką drogą, gościńcem, podaje tylko najważniejsze informacje.

Można by jeszcze długo wędrować ulicami naszego miasta, zatrzymując się przed coraz to innym domem i w coraz to innych miejscach, które też świadczą o historii Błonia i ziemi błońskiej. A chociaż, co potwierdzają przekazy, miejsca te wyglądają dziś zgoła inaczej niż przed laty, potrafią wywołać w pamięci dawne czasy, przypomnieć minione dzieje.

Może w przyszłości wybierzemy się wspólnie na taki spacer, wędrując nowo wytyczoną ścieżką historyczną.

Herbem w obecnym rysunku miasto posługuje się od XVI wieku, kiedy to zaczął występować na pieczęci miejskiej. Przedstawia trójząb (rohatoryn) w kolorze złotym na błękitnym tle.

Nazwa miasta wywodzi się od określenia rozległych terenów: równin lub łąk zwanych błoniem lub błoniami. W XIII i XIV wieku nazwę miejscowości pisano: Blone, Blonye, Blony.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA AGENCJA SPÓJNOŚĆ

Stowarzyszenie
"O Uśmiech Ucznia"

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Przewodnik wykonano w ramach realizacji
projektu nr POKL.07.03.00-14-020/09
„Kocham Cię, Błonie...”.

Program współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.